

Bilag til forsvarsministerens
skrivelse af 18. november 2005

(Alm.del.)

Spørgsmål nr. 5:

I forlængelse af samrådet med forsvars- og justitsministeren den 3. november 2005 om samrådsspørgsmål B, C og D om totalforsvar, bedes talepapirerne oversendt.

Svar:

Samrådsspørgsmål B:

"Hvad er ministerens kommentar til den kritik af det danske beredskab, som fremføres i debatoplægget "Fremtidens nye totalforsvar – eller kejserens nye klæder" i Politiken den 19. september 2005, jf. FOU alm. del - bilag 131?"

Talepapir til besvarelse af samrådsspørgsmål B:

I debatindlægget "Fremtidens nye totalforsvar – eller kejserens nye klæder" gives der udtryk for den opfattelse, at det nye totalforsvar er overdimensioneret, og at der ikke er brug for styrkelser af redningsberedskabet eller for at inddrage ressourcer og kapaciteter fra forsvaret og hjemmeforsvaret.

Det er nogle vurderinger, som jeg er helt uenig i, og som bygger på en række forkerte antagelser.

Det aktuelle trusselsbilledes betydning

Udviklingen i den internationale sikkerhedspolitiske situation har betydet, at risikoen for terrorhandlinger rettet mod Danmark i dag er blevet et centralt element i trusselsbilledet.

Terrorangrebene på USA den 11. september 2001 – og senest i Madrid og London - viser med al tydelighed, at der kan være tale om flere samtidige angreb, hvilket selv sagt vil kunne kræve indsættelse af et meget stort redningsmandskab, når der skal arbejdes på flere forskellige skadesteder på samme tid.

I tilknytning til den generelle terrortrussel udgør terror, hvor der anvendes kemiske, biologiske, radioaktive eller nukleare stoffer - CBRN, en særlig trussel, fordi konsekvenserne af sådanne eventuelle angreb kan blive meget omfattende for samfundet. Det stiller meget betydelige – og helt specielle - krav til samfundets beredskab.

Efter min opfattelse er det endvidere vigtigt, at beredskabet baseres på en "all hazard" tilgang. Det vil sige, at vi indretter beredskabet til at kunne forebygge, begrænse og afhjælpe alle store ulykker og katastrofer, herunder terror, naturkatastrofer eller tekniske ulykker.

Efter regeringens opfattelse er det eneste ansvarlige derfor at arbejde for en fortsat videreudvikling af det samlede beredskabs kapacitet.

Den opgave har regeringen taget fat på med ressortoverførelsen af det statslige redningsberedskab til Forsvarsministeriet, med indgåelsen af aftalen om forsvarets ordning 2005 – 2009 og med udarbejdelsen af regeringens politik for beredskabet i Danmark "Et robust og sikkert samfund".

Vi har et godt udgangspunkt for dette arbejde, idet Den Nationale Sårbarhedsudredning fra 2004 konkluderer, at Danmark har et velfungerende beredskab og en velfungerende krisestyringsorganisation.

Redningsberedskabets kapacitet

Erfaringerne fra indsatsen i forbindelse med de senere års ulykker og katastrofer viser, at det samlede redningsberedskab har været i stand til at løse såvel de små som de store indsatsopgaver.

Set over tid har det således primært været ved de ekstraordinært omfattende eller langvarige indsatser, at der har vist sig et behov for at inddrage supplerende kapaciteter og ressourcer i opgaveløsningen.

Til illustration kan jeg nævne, at der ved indsatsen i forbindelse med fyrværkeriulykken i Seest ud over redningsberedskabets meget betydelige ressourceforbrug var indsat 200 – 400 hjemmeværnsfolk til bevogtning pr. døgn. Der blev i alt anvendt ca. 1.600 hjemmeværnsfolk til denne opgave. Herudover blev der trukket på forskelligt specialmateriel fra forsvaret – som blandt andet crashtendere og helikoptere fra flyvevåbnet, bjærgningskøretøjer fra hæren samt ammunitionsrydningstjenesten.

Erfaringerne fra meget store indsatser har vist, at redningsberedskabet med støtte fra forsvaret har kunnet løse opgaverne, herunder bl.a. ved olieforureningen i Grønsund i 2001 eller naturbranden i Steenbjerg Klitplantage i 2004.

Erfaringerne viser imidlertid også, at det statslige redningsberedskab stort set anvender alle sine ressourcer ved sådanne meget store indsatser, hvilket medfører, at der vil kunne mangle kapacitet i forbindelse med flere samtidige store ulykker eller katastrofer.

Nyttiggørelse af samfundets øvrige ressourcer

Det betyder, at der er behov for en fortsat udvikling af redningsberedskabet med henblik på at øge robustheden. Men i lige så høj grad gælder det om målrettet at nyttiggøre de ressourcer og kapaciteter, som andre myndigheder og organisationer i samfundet allerede råder over. Hensigten med det nye totalforsvarssamarbejde er netop at sikre en sådan optimal udnyttelse af samfundets samlede ressourcer.

Styrkelsen af totalforsvarssamarbejdet er også et bærende element i aftalen om forsvarets ordning 2005 – 2009. Den ene af forsvarets to hovedprioriteter bliver således fremover udviklingen af forsvarets evne til at bidrage til samfundets samlede beredskab.

Forsvaret vil således bl.a. opstille en totalforsvarsstyrke på ca. 12.000 mand, som gennem den nye firemåneders værnepligtsuddannelse gives en række kompetencer, der gør dem bredt anvendelige til støtte for de øvrige totalforsvarskomponenters opgaveløsning – det vil sige både til opgaver med at forhindre terror, eller hvis dette ikke er muligt til afhjælpning af terrorens virkninger.

Endvidere målrettes udviklingen af hjemmeværnet til løsningen af totalforsvarsopgaver. Hjemmeværnets aktive struktur inkluderer således en lovpligtig uddannelse inden for de første tre år på 250 – 300 timer, der er umiddelbart sammenlignelig med værnepligtsuddannelsen i forsvaret.

I forbindelse med meget omfattende indsatser vil det afhængigt af de konkrete omstændigheder kunne være særdeles relevant at supplere det faste personel, de værnepligtige og de mange veluddannede frivillige i redningsberedskabet med personel fra forsvaret, herunder hjemmeværnet. Dette er særlig vigtigt ved de langvarige indsatser, hvor der er behov for løbende udskiftning af indsatsmandskabet.

I uddannelsen af de nye totalforsvarsværnepligtige indgår derfor et beredskabsmodul. Sigtet hermed er, at de værnepligtige får et basalt kendskab til beredskabsområdet og de mest almindelige indsatstyper. Uddannelsen er dermed med til at øge de totalforsvarsværnepligtiges anvendelsesmuligheder i tilfælde af omfattende ulykker, hvor redningsberedskabets ressourcer risikerer at blive opbrugt.

Herudover er der en lang række andre ressourcekrævende opgaver, der skal løses i forbindelse med omfattende ulykker og katastrofer. Det gælder eksempelvis opgaver som evakuering, afspærring, bevogtning og trafikregulering.

Afslutning - det nye totalforsvarssamarbejde

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at regeringen finder det uansvarligt at undervurdere de trusler, som samfundet kan risikere at blive stillet overfor.

Derfor vil vi gøre alt, hvad vi kan, for, at det danske beredskab er i stand til også at løse de kommende års udfordringer. Det vil ske gennem en forøgelse af redningsberedskabets robusthed og gennem udvikling af totalforsvarssamarbejdet. Så vi sikrer den bedst mulige udnyttelse af alle relevante ressourcer og kapaciteter.

Det er ikke et eventyr – men et udtryk for sund fornuft og rettidig omhu.